

Aan de leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en
Werkgelegenheid in de Tweede Kamer

Bijlage: voorbeelden van de maandelijkse inkomsten en uitgaven
van een aantal vluchtelingen.

Datum 14 maart 2022
Betreft Brief VluchtelingenWerk Nederland t.b.v. het Commissiedebat
Armoede- en schuldenbeleid - 17 maart 2022
Ons kenmerk O.2.2.22-025.EL

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Geachte woordvoerders,

Op de agenda van het Commissiedebat Armoede- en schuldenbeleid van 17 maart a.s. staat onder meer de brief¹ over de 'eenmalige energietoeslag lage inkomens' (onder agendapunt 18). VluchtelingenWerk Nederland wil hiervoor graag het volgende aan u meegeven.

Met deze brief willen we de urgentie en noodzaak onderstrepen van een snelle financiële ondersteuning voor de laagste inkomens, waaronder veel nieuwe vluchtelingen. Net als [de G40](#) maken wij ons ernstig zorgen over de situatie van bijstandsgerechtigde vluchtelingen en vrezen we dat de compensatie voor velen van hen te laat komt en/of in korte tijd alweer ontoereikend zal zijn. Minister van Gennip erkent dat de extra steun voor de allerarmsten 'niet morgen of overmorgen op de rekening zal staan', maar wel 'in de loop van het jaar'. Daarom adviseert de minister mensen die nu al in acute problemen komen, om zich bij de gemeente te melden². Ze wijst tevens op de bijzondere bijstand, waar mensen met een kleine portemonnee in sommige gevallen een beroep op kunnen doen.

Vluchtelingen zijn voorlopig dus volledig afhankelijk van het beleid en de financiële armslag van hun gemeente. [Sommige gemeenten](#) (zoals Den Haag en Amsterdam) wachten gelukkig niet op de wettelijke regeling en zijn zelf al aan de slag gegaan, maar andere gemeenten (zoals Rotterdam³) willen eerst meer duidelijkheid over de voorwaarden voor de eenmalige regeling of wachten op andere inkomensondersteunende maatregelen vanuit het rijk.

De forse inflatie en extra hoge energieprijzen maken de kans op financiële problemen onder (nieuwe) vluchtelingen extra groot. Volgens de [recente cijfers van het CPB](#) daalt de gemiddelde koopkracht met 2,7 procent. Het CPB maakt zich speciaal zorgen over

---

1 Brief Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2022 d.d. 10 december 2021 (35 925 XV, nr. 84).

2 <https://www.gemeente.nu/sociaal/bijstand/minister-meld-je-bij-gemeente-met-acute-geldproblemen/>

3 Rotterdam zegt bv. dat zolang de voorwaarden nog niet bekend zijn, zij de toeslag niet kunnen uitkeren. Zie:

<https://www.gemeente.nu/ruimte-milieu/energie/geduld-inwoners-over-energietoeslag-raakt-op/>

mensen met lagere inkomens, zeker als die in een slecht geïsoleerd huis wonen. Nieuwe vluchtelingen kunnen (de staat van) hun woning niet zelf kiezen en moeten voor het eerst zelf hun energierekening betalen. Energiebedrijven bieden hen -als nieuwe klant- alleen nog zeer ongunstige en flexibele contracten. Vluchtelingen die net zijn gehuisvest weten al snel niet hoe ze moeten rondkomen. Wat gaat voor, de betaling van de energierekening of de boodschappen? Uit de voorbeelden (zie bijlage) blijkt dat er zelfs zonder recente prijsstijgingen of bijzondere uitgaven heel weinig overblijft voor voedsel of kleding. Sinds de ontwikkelingen in Oekraïne zijn de energieprijzen nog verder gestegen en zien vluchtelingen zich genoodzaakt om zich aan te melden bij de Voedselbank of bij organisaties als Stichting Urgente Noden. Hun besteedbare inkomen is zeer krap of zelfs ontoereikend. De voorgestelde compensatie⁴ is geen structurele oplossing. De prijzen blijven voorlopig stijgen en later in het jaar komen deze mensen dan opnieuw in de problemen.

Naast een eenmalige compensatie en compensatie voor een toenemend beroep op de voedselbanken (zie onder agendapunt 2) is het volgens ons uiteindelijk effectiever om het bestaansminimum voor deze groep structureel te verhogen, zodat mensen zelf in staat zijn om schommelingen in bijvoorbeeld de energierekening op te vangen. Dat is pas echte schuldpreventie en voorkomt steeds nieuwe, uitvoering van intensieve regelingen, die het gebrek aan bestaansminimum moeten "repareren". In een normale situatie is de kans dat vluchtelingen in financiële problemen komen groot. Veel vluchtelingen leven in de eerste jaren van hun verblijf in Nederland van een inkomen op of onder de armoedegrens. Kinderen van vluchtelingen hebben de grootste kans om op te groeien in armoede, met name kinderen met een Syrische of een Eritrese achtergrond (respectievelijk 77% en 64% is arm)⁵.

Het risico op financiële problemen bij vluchtelingen blijkt eveneens uit het in december verschenen [rapport van de AFM](#) (pag. 3 en 7). *“De recente vluchtelingengroepen kennen een relatief hoge mate van financiële kwetsbaarheid. Zij beginnen het leven in Nederland vaak met schulden, beheersen veelal nog niet de Nederlandse taal en zijn onbekend met het Nederlandse financiële systeem. Ook zijn zij bijvoorbeeld een lening aangegaan om de vlucht naar Nederland te kunnen bekostigen en ontvangen ze na huisvesting in een gemeente een krediet voor de inrichting van hun eerste woning. Daarnaast ontvangen recente vluchtelingengroepen relatief vaak een bijstandsuitkering of hebben zij gemiddeld een laag inkomen”,* aldus de AFM.

VluchtelingenWerk doet daarom een dringend beroep op u:

- Maak haast met de behandeling en invoering van de wettelijke regeling.
- Zorg dat gemeenten z.s.m. voldoende (financiële) zekerheid krijgen, zodat zij – vooruitlopend op deze wettelijke regeling – de energietoeslag z.s.m. kunnen uitkeren.
- Doe een dringende oproep aan gemeenten om niet te wachten op de wettelijke regeling, maar de energietoeslag z.s.m. voor te schieten/te verstrekken.

⁴ Op moment van schrijven is sprake van een toeslag van €800,-.

⁵ Volgens SCP en CBS in het rapport '[Kansrijk armoedebeleid](#)' (18-6-2020), (p.65)

- Doe een oproep aan gemeenten om aan mensen die door de hoge energierekening in acute financiële problemen dreigen te komen, bijzondere bijstand te vertrekken.
- Zorg voor de korte termijn dat de toeslag aanzienlijk wordt verhoogd en/of zorg dat er voor de laagste inkomens z.s.m. andere inkomensondersteunende maatregelen worden getroffen.
- Zorg voor de lange termijn voor een structurele verhoging van het bestaansminimum.

NB. Overigens biedt het zogenaamde 'ontzorgen'⁶ van vluchtelingen onder de nieuwe Wet inburgering geen soelaas. Het ontzorgen verandert namelijk niets aan de hoogte van de inkomsten of uitgaven en de huidige vluchtelingen die voor het eerst worden gehuisvest vallen nog onder de vorige inburgeringswet.

We hopen dat u in het debat de hoge urgentie en de noodzaak van een adequate en structurele oplossing voor de laagste inkomens voor het voetlicht wilt brengen.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel
Bestuursvoorzitter VluchtelingenWerk Nederland

cc. Minister C.J. Schouten, Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Minister C.E.G. Van Gennip, Sociale Zaken en Werkgelegenheid

---

⁶ Voor bijstandsgerechtigde, inburgeringsplichtige vluchtelingen zorgen gemeenten voor de betaling van een aantal vaste lasten: huur, energie, water en zorgverzekering